
Tilpasningshastighed og udenrigshandelselasticiteter

Politiken skriver den 23. august på forsiden, at Finansministeriet manipulerer med ADAM modellens priselasticiteter i udenrigshandlen og derved opnår en hurtigere tilpasning af økonomien til strukturreformer.

Problemstillingen om hvor hurtigt økonomien tilpasser sig til strukturreformer er velkendt. ADAM-modellen har i den sammenhæng en relativt lang tilpasningstid på omkring 15 år. Dvs. det varer 15 år fra en reform gennemføres til den får fuld effekt. Det er både i forhold til dansk empiri og i forhold til andre danske og internationale modeller en meget langsom tilpasning. Den langsomme tilpasning skyldes blandt andet størrelsen af priselasticiteterne i udenrigshandlen i ADAM-modellen.

Finansministeriet anvender i forbindelse med analyser af strukturreformer en tilpasset version af ADAM-modellen, hvor alle priselasticiteter i udenrigshandlen er skaleret med en faktor $2\frac{1}{2}$, for at opnå en hurtigere tilpasning tilbage til ligevægten. Dette vurderes at være mere retvisende ikke mindst for tilpasningshastigheden, jf. nedenfor.

Finansministeriet har i den forbindelse åbent fremlagt og dokumenteret de anvendte regneprincipper og ministeriets modelanvendelse. Dels i et dokumentationspapir om regneprincipper¹ og i Finansredegørelsen 2014 (kapitel 5: *Arbejdsmarkedets tilpasning til reformer*).

Problemstilling har desuden været diskuteret åbent og indgående med ADAM-gruppen i Danmarks Statistik, som selv er opmærksomme på problemstillingerne i estimationen af priselasticiteterne i udenrigshandlen. Problemstillingen er blandt andet diskuteret i Danmarks Statistisks Rapport om ADAMs tilpasningstid fra 2013, jf. www.dst.dk/ext/adam/DKN16d13--pdf.

I Danmarks Statistisks Rapport fremgår det, at den estimationsmetode som Danmarks Statistik benytter, er mest velegnet til at estimere den kortsigtede størrelsesorden af disse elasticiteter. Tilgangen har samtidig nogle egenskaber, som gør den mindre velegnet til at estimere den langsigtede størrelsesorden. Der er således en række grunde til at tro, at priselasticiteterne i udenrigshandlen på langt sigt er større end de niveauer som ADAM-modellen bygger på. Dette understøttes også af internationale studier, som benytter andre estimationstilgange, som vurderes at være velegnede til at estimere de langsigtede niveauer for disse elasticiteter.

¹ <http://www.fm.dk/~media/files/okonomiske-vurderinger/fm-regnemetoder/regneprincipper-og-modelanvendelse-i-finansministeriet.ashx>

I rapporten konkluderer ADAM-gruppen følgende (på side 10):

”De struktur- og langsigtsorienterede CGE-modeller anvendes typisk til at beregne effekten af permanente ændringer i den økonomiske politik, hvor man kan argumentere for, at eksportens priselasticitet er stor. Det er mindre oplagt at bruge en stor priselasticitet på eksporten i en konjunkturmodel (red. som ADAM), hvis virksomhederne reagerer mere moderat på konjunkturbestemte prisforskelle, fordi de opfattes som midlertidige.”

Rapporten peger således på at højere priselasticiteter kan være mere retvisende i forbindelse med analyser af fx strukturreformer. Det er netop i forbindelse med analyser af fx strukturreformer at Finansministeriet i nogle sammenhænge anvender en tilpasset version af ADAM-modellen, hvor alle priselasticiteter i udenrigshandlen er skaleret med en faktor $2\frac{1}{2}$.

På trods af, at de økonomiske sammenhænge i ADAM-modellen individuelt set er empirisk funderet, så har modellen samlet set den egenskab, at tilpasningstiden til den langsigtede ligevægt er relativt lang. En tilpasningstid på 15 år vil indebære at man stadig har til gode at se de fulde virkninger af efterlønsreformen fra 1998 og effekten af de skattenedsættelser som blev gennemført i 00'erne. Der er intet der tyder på, at det vil tage 15 år før beskæftigelsesvirkningerne af gennemførte reformer er slået fuldt igennem. Erfaringer med tidligere arbejdsmarkedsreformer, herunder afskaffelse af overgangsydelsen af reformerne af dagpengesystemet i 1990'erne, viser også, at økonomiens tilpasning til strukturreformer kan være væsentligt hurtigere end 15 år.

Den lange tilpasningstid i ADAM står også i kontrast til tilpasningstiderne i andre økonomiske modeller for dansk økonomi. Statistiske modeller, som i deres helhed er estimeret med henblik på, at disse tilpasningstider skal være i overensstemmelse med danske data – fx såkaldte VAR-modeller – har også væsentlige kortere tilpasningstid sammenlignet med ADAM-modellen. En forhøjelse af priselasticiteterne, der bidrager til at reducere ADAM-modellens tilpasningstid, bringer dermed modellen i bedre overensstemmelse med empirien på dette punkt.

Det skal endvidere understreges at størrelsen af priselasticiteterne og tilpasningshastighederne i ADAM ikke har nævneværdig betydning for strukturreformers virkning på de offentlige finanser og dermed heller ikke på råderummet i finanspolitikken, jf. også bilag 1.